

Sygn. akt II S 287/16

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Weronika Oklejak (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Katarzyna Serafin-Tabor

SO Joanna Czernecka

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skarg P. G. (1), H. L. i A. W.

przy uczestnictwie Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie z wniosku A. B., B. K., M. B., E. B., L. B., T. B. (1), E. C., E. K., A. E., P. G. (1), P. K. (1), D. L., M. M. (1), A. R., J. R., G. H., H. L., Z. K., L. H., Z. H., B. H., Z. K., A. M., P. G. (1), J. S. (1), H. P., P. K. (2), W. W., G. W., P. S., A. K., J. S. (2), M. Z., A. W. przy uczestnictwie Archidiecezji (...), P. G. (2), L. M., D. T., K. T., M. T., W. Ż., K. W., P. H., J. M., S. K. (1), M. N., B. S. o zniesienie współwłasności, jaka toczy się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie pod sygn. I Ns 2608/11/K

postanawia:

1. stwierdzić, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa -Krowodrzy w Krakowie o sygn. I Ns 2608/11/K doszło do naruszenia prawa skarżących P. G. (1), H. L. i A. W. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;
2. przyznać skarżącym P. G. (1), H. L. i A. W. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie kwoty po 7.000 zł (siedem tysięcy złotych);
3. oddalić skargi w pozostałej części;
4. zwrócić skarżącym P. G. (1), H. L. i A. W. kwoty po 100 zł (sto złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

SSO Katarzyna Serafin-Tabor SSO Weronika Oklejak SSO Joanna Czernecka

UZASADNIENIE

Skarżący P. G. (1), H. L. i A. W. złożyli skargi w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki i domagali się stwierdzenia przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie pod sygn. akt I Ns 2608/11/K, zalecenie właściwemu Sądowi niezwłocznego wydania postanowienia kończącego postępowanie o zniesienie współwłasności, zasądzenia od Skarbu Państwa kwot w wysokości 20.000 zł na rzecz każdego ze skarżących oraz zasądzenia od Skarbu

Państwa na rzecz skarżących kosztów postępowania. Skargi H. L. i A. W. zostały połączone do wspólnego rozpoznania ze skargą złożoną przez P. G. (1).

W uzasadnieniu skarżący wskazali szereg nieprawidłowości postępowania objętego niniejszą skargą. Podnosili, że prowadzone przez wiele lat postępowanie o zniesienie współwłasności wiązało się z poniesieniem wielu wydatków przez skarżących i pozostałych uczestników postępowania. Współwłaściciele nieruchomości przy al. (...)/L. (...)w K. poświęcili czas na udział w rozprawach, gromadzenie dokumentacji. Sporządzono kilka kosztownych opinii biegłych. Stwierdzenie nieważności z przyczyn formalnych po 7 latach postępowania i konieczność prowadzenia postępowania o zniesienie współwłasności od początku, znacząco oddala uczestników postępowania od osiągnięcia jego celu - wyodrębnienia lokali mieszkalnych. Uczestnicy tyle lat już oczekując na wydanie postanowienia kończącego postępowanie, nieustannie ponoszą straty finansowe. Lokale, które nie mają założonych ksiąg wieczystych, mają znacznie niższą wartość rynkową. Potencjalni nabywcy napotykają znaczne trudności z uzyskaniem kredytu hipotecznego na zakup takiego lokalu, ponieważ kredyt na zakup udziału udzielany jest wyłącznie wtedy, gdy nabywca jest właścicielem innej nieruchomości, na której bank może ustanowić hipotekę. Skarżący zarzucali, że stwierdzenie uchybień formalnych przez Sąd nastąpiło dopiero na rozprawie apelacyjnej w dniu 10 czerwca 2016 r. Następnie, postanowieniem z dnia 22 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w Krakowie uchylił zaskarżone postanowienie wstępne, znosząc postępowanie w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie. Tym samym uczestnicy postępowania, w tym skarżący, narażeni są na dalsze ponoszenie wydatków związanych z postępowaniem i dalsze niedogodności związane z niewyodrębnieniem lokali mieszkalnych. Podnieśli, że rozprawa wyznaczona na dzień 24 marca 2015 r. została odroczone po kilku minutach z uwagi na „olbrzymie opóźnienie”. Kolejny termin został wyznaczony po 4 miesiącach. Skarżący zwrócili też uwagę na fakt nieuzasadnionego odraczania rozpraw lub ich niewyznaczenia przez długi okres czasu. Pomiędzy 12 czerwca 2012 r. a 13 stycznia 2014 r. nie została wyznaczona żadna rozprawa. W ocenie P. G. (1), H. L. i A. W. jest to stanowczo zbyt długi okres czasu, nawet biorąc pod uwagę, iż w tym czasie sporządzana była opinia przez biegłego.

Skarb Państwa - Sąd Rejonowy dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie zgłosił swój udział w sprawie, domagając się oddalenia skargi. Uczestnik wyjaśnił, że niniejsza sprawa była już przedmiotem postępowania o stwierdzenie przewlekłości, które toczyło się przed Sądem Apelacyjnym pod sygn. akt I S 245/16 i postanowieniem z dnia 4 sierpnia 2016 r. została stwierdzona przewlekłość postępowania. Przyczyną przewlekłości był fakt zaniechania uzupełnienia braków pełnomocnictwa w ramach postępowania przed Sądem Rejonowym, co skutkowało wydaniem rozstrzygnięcia w warunkach nieważności postępowania. Uczestnik wskazał, iż Sędzia referent prowadzący sprawę w Sądzie Rejonowym był uprawniony do przyjęcia, że wnioskodawczyni A. E. skutecznie ustanowiła pełnomocnika do doręczeń, a w konsekwencji była prawidłowo zawiadamiana o podejmowanych w sprawie czynnościach, bowiem podpisała ona wniosek o zniesienie współwłasności (jej podpis widnieje na k. 7 akt pod numerem 29). Kolejni sędziowie referenci w Sądzie Rejonowym w przekonaniu uczestnika byli uprawnieni do przyjęcia, że wniosek został podpisany przez osoby wymienione we wniosku, skoro podpisy tych osób następowały na karcie dołączonej do wniosku, a przed pozostałymi załącznikami. Złożenie podpisu przez A. E. na wniosku, w którym jako jej adres podano K. ul. (...) powoduje, że zgłoszenie się przez P. B., jako pełnomocnika do doręczeń sprawy uprawniało sędziego referenta do przyjęcia, że może kierować korespondencją na adres pełnomocnika. P. B. w piśmie z dnia 11 maja 2010 r. (k. 126) nie precyzuje charakteru pełnomocnictwa, jakie mu zostało udzielone. Sąd wskazał, że P. B. odbierał korespondencję do niego kierowaną, a A. E. stawiała się na rozprawę w dniu 12 czerwca 2012 r. mimo, że zawiadomienie skierowano do P. B.. Złożyła wówczas zeznania, zaś po okazaniu pisma złożonego do akt i podpisanego przez P. B. określiła je jako „swoje stanowisko” i „nasz wspólny wniosek”. Zostało także podniesione, że Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu postanowienia z dnia 4 sierpnia 2016 r. stwierdził, że w zakresie, w jakim sąd zlecił wykonanie opinii czas na to przeznaczony nie był nadmierny, a biegły wywiązywał się z nałożonych na niego obowiązków. Zgodnie z oceną Sadu Apelacyjnego rozbieżność stanowisk uczestników przyczyniła się do konieczności obszernego ustosunkowania się biegłego do licznych zarzutów. Istotne znaczenie miał także fakt, że pojawiły się sygnały o próbie wywierania wpływu na stanowisko biegłego, co było przyczyną rezygnacji biegłego T. B. z wykonania opinii. Uczestnicy składali także często pisma w jednym egzemplarzu, wymuszając tym samym dodatkowe czynności w postaci wzywania do uzupełnienia braków. Według Sądu Apelacyjnego sam okres dwukrotnego obligatoryjnego zawieszenia postępowania

uniemożliwiało sprawne prowadzenie postępowania przez okres dwóch lat, a decydujący wpływ na czas trwania postępowania miał charakter sprawy oraz obiektywne przeszkody takie jak śmierć uczestników. Skarb Państwa uznaje, że powyższe stanowisko zasługuje w pełni na akceptację.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skargi podlegały częściowemu uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r., Nr 179 poz. 1843) strona może wnieść skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania, tj. o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawikłaności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. O naruszeniu prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki można mówić tylko wówczas, gdy z przyczyn zawinionych przez sąd postępowanie w danej sprawie trwa dłużej, niż jest to konieczne dla wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności i wydania merytorycznego rozstrzygnięcia.

Analiza akt sprawy objętej skargą wskazuje, iż w postępowaniu podjęte zostały następujące czynności:

W dniu 9 listopada 2009 r. do Sądu Rejonowego dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie wpłynął wniosek 33 wnioskodawców o częściowe zniesienie współwłasności nieruchomości (k. 2). Do wniosku została dołączona lista zawierająca podpisy wnioskujących (k. 6). Zarządzeniem z dnia 4 grudnia 2009 r. uczestnicy zostali wezwani do uzupełnienia braku fiskalnego wniosku o zniesienie współwłasności poprzez uiszczenie kwoty 1000 zł tytułem opłaty sądowej od wniosku w terminie tygodniowym pod rygorem zwrotu wniosku (k. 37). Opłata została uiszczona w dniu 30 grudnia 2009 r. Postanowieniem z dnia 17 lutego 2010 r. do udziału w sprawie zostali wezwani kolejni uczestnicy (k. 74). Termin posiedzenia został wyznaczony na dzień 13 maja 2010 r. W dniu 11 maja 2010 r. do Sądu Rejonowego wpłynęło pismo P. B., który zgłosił swój udział jako pełnomocnik uczestniczki A. E. dołączając pełnomocnictwo notarialne oraz oświadczenie o wyrażeniu zgody na rozpoznanie sprawy pod nieobecność (k. 126). Po zakończeniu posiedzenia obecni uczestnicy zostali zawiadomieni o terminie rozprawy wyznaczonym na dzień 3 sierpnia 2010 r. (k. 142). Nieobecna A. E. została wezwana na termin kolejnego posiedzenia pismem z dnia 2 lipca 2010 r., przy czym wezwanie zostało skierowane do występującego w jej imieniu pełnomocnika P. B. (k. 155 i 173). W przerwach pomiędzy rozprawami do sprawy wpływały liczne pisma procesowe oraz pełnomocnictwa udzielane przez uczestników postępowania. W dniu 3 sierpnia 2010 r. odbyło się posiedzenie, w toku którego doszło do przesłuchania wnioskodawcy L. B.. W toku tej rozprawy Sąd uzyskał oświadczenie wnioskodawcy o śmierci uczestniczki I. H. i postanowieniem zawiesił postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. (k. 209). Pismem z dnia 19 sierpnia 2010 r. zwrócił się do USC o nadesłanie skróconego aktu zgonu I. H.. Odpis aktu zgonu wpłynął do Sądu w dniu 14 września 2010 r. (k. 252). Pismem z dnia 26 października 2010 r. K. W. poinformowała Sąd o nabyciu spadku przez P. H. i K. W. i przesyłała odpis postanowienia (k. 255). Postanowieniem z dnia 4 listopada 2010 r. Sąd Rejonowy wezwał do udziału w sprawie spadkobierców oraz podjął zawieszony postępowanie i wyznaczył termin rozprawy na dzień 27 stycznia 2011 r. (k. 257, 258). Wezwanie na termin rozprawy zostało zaadresowane do A. E. na adres ul. (...) i po dwukrotnym awizowaniu wróciło do Sądu Rejonowego (k. 293, 330). W odpowiedzi na wezwanie pełnomocnik A. E. złożył oświadczenie, że znana jest mu data rozprawy, wyrażając zgodę, aby odbyła się pod nieobecność uczestniczki (k. 298). W toku posiedzenia z dnia 27 stycznia 2011 r. Sąd uzyskał informację o śmierci uczestniczki L. G. i zawiesił postępowanie (k. 365). Postanowieniem z dnia 14 grudnia 2011 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie spadkobiercę E. M. i podjął zawieszony postępowanie (k. 369). Jednocześnie Sąd wyznaczył termin kolejnej rozprawy na dzień

13 marca 2012 r., o czym zawiadomił uczestników (k. 369). Pismem z dnia 29 lutego 2012 r. część uczestników sprecyzowało wnioszek wnosząc o całkowite zniesienie współwłasności nieruchomości (k. 373). W toku posiedzenia w dniu 13 marca 2012 r. Sąd uzyskał informację o śmierci E. M. i zawiesił postępowanie oraz podjął je z udziałem M. Z. (k. 421). Kolejny termin posiedzenia został wyznaczony na dzień 12 czerwca 2012 r., w toku której Sąd przesłuchał kolejnych uczestników i dopuścił dowód z opinii biegłego w zakresie budownictwa, celem ustalenia czy stan wynikający z załączonych do wniosku oświadczeń o samodzielności z 21 października 2002 r. w zakresie ilości lokali w budynkach przy ul. (...) pokrywa się ze stanem faktycznym, jak też opisanie w sposób pozwalający na wyodrębnienie pozostałych lokali w zaświadczeniach tych nie ujętych oraz wyliczenie udziału w nieruchomości wspólnej przypadających na rzecz poszczególnych lokali, jak też ustalenie, czy możliwy jest podział nieruchomości na dwie nieruchomości budynkowe, a jeżeli tak, określenie prac adaptacyjnych poprzedzających jego dokonanie oraz celem przeprowadzenia tego dowodu rozprawę odroczył z terminem na piśmie (k. 455-467). W dniu 20 czerwca 2012 r. część wnioskodawców złożyło pismo stanowiące sprzeciw dla dopuszczenia dowodu z opinii biegłego (k. 473). W dniu 9 lipca 2012 r. została sporządzona odezwa do biegłego T. B. (3) wraz z wyznaczeniem mu 3 miesięcznego terminu na sporządzenie opinii (k. 474). W piśmie z dnia 4 listopada 2012 r. biegły wskazał na potrzebę dokonania pomiarów inwentaryzacyjnych i poszerzenie zakresu opinii (k. 476). Sąd polecił przystąpienie do wykonania opinii przez biegłego pismem z dnia 13 listopada 2012 r. (k. 478). Jednocześnie zarządzeniem z dnia 13 listopada 2012 r. biegły został zobowiązany do zwrotu akt na okres 3 dni i ponownego ich podjęcia po tym terminie (k. 479). Pismem z dnia 28 listopada 2012 r. część wnioskodawców wniosło o odrzucenie opinii tego biegłego podnosząc, że biegły winien opierać się na istniejącej inwentaryzacji, a nie dokonywać własnych pomiarów (k. 481). Następnie trwała wymiana korespondencji między biegłym i uczestnikami. W związku ze stanowiskiem wyrażonym w piśmie przez niektórych uczestników kwestionujących potrzebę prowadzenia dowodu z opinii biegłego, zarządzeniem z dnia 5 stycznia 2013 r. Sąd zwrócił się do wnioskodawców o wyrażenie stanowiska w zakresie akceptacji dołączonej do akt inwentaryzacji techniczno-budowlanej jako podstawy dla poczynienia ustaleń w sprawie, dodatkowo Sąd zobowiązał wnioskodawców do wskazania w terminie tygodniowym czy jest możliwe, aby wnioskodawca P. K. (2) udzielił pełnomocnictwa do jego reprezentowania w toku niniejszego postępowania pod rygorem wszczęcia długotrwałej procedury doręczenia zagranicznego (k. 490). Sąd zwrócił się też do innego biegłego R. M. (1) z pytaniem, w jakim terminie może podjąć się sporządzenia opinii na okoliczność ustalenia, czy jest możliwe zniesienie współwłasności nieruchomości poprzez jej podział fizyczny na dwie nieruchomości budynkowe, określenie zakresu ewentualnych prac adaptacyjnych. Sąd zwrócił się również do USC o nadesłanie skróconego aktu zgonu S. K. (2) (k. 490). W piśmie z dnia 20 grudnia 2012 r. uczestniczka D. L. podtrzymała swój wniosek o podział nieruchomości na dwie niezależne nieruchomości budynkowe (k. 495). W piśmie z dnia 8 stycznia 2013 r. wnioskodawczynie D. L. oraz B. K. zwróciły się o przywrócenie biegłego T. B. (3) do wykonania opinii (k. 498). Następnie po uzyskaniu stanowiska uczestników w zakresie wskazanych wyżej wezwań Sąd zobowiązał M. M. (2) do wykazania umocowania do działania w imieniu uczestnika oraz zwrócił się do biegłego R. M. o sporządzenie w terminie 2 miesięcy w 43 egzemplarzach opinii (k. 509). W dniu 18 kwietnia 2013 r. biegły R. M. złożył opinię, która została doręczona uczestnikom wraz z wyznaczeniem im terminu do składania zarzutów (k. 537). Uczestnicy złożyli szereg pism procesowych zawierających zarzuty do opinii (k. 576-594). Postanowieniem z dnia 22 maja 2013 r. Sąd przyznał biegłemu wynagrodzenie za sporządzenie opinii oraz zarządził doręczenie tego postanowienia uczestnikom (k. 595). Sąd wzywał też uczestników do przedłożenia odpisów pism złożonych w sprawie. Korespondencja była doręczana m.in. na adres pełnomocnika P. B. (k. 614 b). W dniu 15 lipca 2013 r. uczestniczki B. K. i D. L. wniosły zażalenie na postanowienie z dnia 22 maja 2013 r. (k. 669). Dodatkowo do akt wpłynęło pismo biegłego T. B. informujące, że w związku z naciskami ze strony uczestników postępowania nie widzi możliwości sporządzenia opinii w sprawie (k. 673). W dniu 25 lipca 2013 r. swój udział w sprawie zgłosili nowi uczestnicy, którzy nabyli udział w nieruchomości od Akademii (...). W piśmie, które wpłynęło do Sądu w dniu 10 sierpnia 2013 r. biegły ustosunkował się do zarzutów, jakie były kierowane do opinii (k. 781). Postanowieniem z dnia 4 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy odrzucił zażalenie B. K. i D. L. na postanowienie z dnia 22 maja 2013 r. (k. 785). Zarządzeniem z dnia 7 grudnia 2013 r. Sąd zobowiązał biegłego R. M. do sporządzenia w terminie 2 miesięcy w 42 egzemplarzach opinii inwentaryzacyjnej nieruchomości przy ul. (...)/al. (...) bądź wskazania czy istnieją podstawy do oparcia się na istniejącej inwentaryzacji (k. 788), oraz zarządził zawiadomienie o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 13 stycznia 2014 r. Przed terminem wyznaczonej rozprawy niektórzy uczestnicy złożyli pisma zawierające oświadczenia, że zostali oni zawiadomieni o terminie rozprawy (k. 819-830). W toku

posiedzenia w dniu 13 stycznia 2014 r. większość wnioskodawców złożyła oświadczenia, że są zainteresowani takim zniesieniem współwłasności, w wyniku którego dojdzie do wydzielenia lokali wraz z pomieszczeniami przynależnymi (piwnicami) przy uwzględnieniu konieczności wykonania prac adaptacyjnych, nie wyrazili natomiast zgody na podział nieruchomości budynkowej i pokrycie prac adaptacyjnych. Odmienne stanowisko wyrażały dwie uczestniczki B. K. i D. L. (k. 835). W toku przedmiotowego posiedzenia Sąd wezwał też pełnomocnika A. E. do przedłożenia pełnomocnictwa udzielonego przez mocodawcę, z którego wynika, że P. B. jest upoważniony do jej reprezentowania w toku niniejszego postępowania jako osoba bliska, pozostająca z mocodawczynią w stosunku stałego zlecenia lub zarządzająca majątkiem oraz zobowiązał T. S. do przedłożenia, w terminie tygodniowym pełnomocnictwa udzielonego przez J. S. (1), z którego wynika upoważnienie do jego reprezentowania w toku niniejszego postępowania (k. 836). W toku tego posiedzenia Sąd wydał 8 postanowień oraz 15 zarządzeń (k. 836, 837). W dniu 13 stycznia 2014 r. wnioskodawczyni złożyła zażalenie na postanowienie o odrzuceniu zażalenia (k. 894). W dniu 22 stycznia 2014 r. do akt wpłynęło pismo biegłego T. B., w którym poinformował, że może podjąć się wykonania opinii po ponownym zleceniu jej przez Sąd (k. 900). Zarządzeniem z dnia 23 stycznia 2014 r. poinformował biegłego T. B., że opinia inwentaryzacyjna będzie sporządzana przez biegłego R. M. oraz zarządził przedłożenie akt Przewodniczącej Wydziału w związku z postępowaniem międzyinstancyjnym (k. 903). Pismem z dnia 7 lutego 2014 r. uczestnik postępowania wniósł o wyznaczenie zarządcy nieruchomości, co motywował konfliktem jaki istnieje między współwłaścicielami (k. 963). W dniu 6 maja 2014 r. do akt sprawy została złożona prywatna opinia sporządzona przez T. B. (3) (k. 1081). Postanowieniem z dnia 28 maja 2014 r. Sąd Okręgowy na zasadzie art. 395 §2 k.p.c. uchylił postanowienie wydane w dniu 4 grudnia 2013 r. w zakresie odrzucenia zażalenia B. K. (k. 1132). W dniu 11 czerwca 2014 r. do akt sprawy wpłynęła opinia uzupełniająca R. M. (k. 1138). Dalej Sąd doręczał odpisy pism oraz opinii oraz kontynuował postępowanie międzyinstancyjne, a to w związku z uzupełnieniem braków zażalenia (k. 1253). Uczestnicy w międzyczasie złożyli również wnioski o sprostowanie protokołu rozprawy oraz załącznik do protokołu rozprawy precyzując swoje wnioski. W toku kolejnego posiedzenia, jakie odbyło się w 21 października 2014 r. Sąd skoncentrował się na wyjaśnieniach biegłego R. M., który odpowiadał na stawiane względem opinii zarzuty (k. 1363). Kolejny termin został wyznaczony na dzień 16 grudnia 2014 r. W dniu 20 października 2014 r. B. S. oświadczyła, że nabyła prawomocnie spadek po zmarłym uczestniku Z. K. dołączając akt poświadczenia dziedziczenia (k. 1471). W toku posiedzenia z dnia 16 grudnia 2014 r. Sąd kontynuował przesłuchanie biegłego w związku z podniesionymi zarzutami (k. 1522). W związku z wpływem kolejnych zarzutów do opinii Sąd rozprawę odroczył z terminem na dzień 24 marca 2015 r. (k. 1524), wydał też postanowienie o wezwaniu do udziału w sprawie w charakterze uczestników B. S. i Z. K., a to w miejsce zmarłego uczestnika Z. K. (k. 1525). W dniu 24 marca 2015 r. z uwagi na opóźnienie oraz ilości czynności technicznych związanych z przeprowadzeniem posiedzenia w sprawie Sąd odroczył rozprawę z terminem na dzień 28 lipca 2015 r. (k. 1618). Jednocześnie zarządził doręczenie biegłemu kolejnych zarzutów oraz zwrócenie się do uczestników o ostateczne sprecyzowanie stanowiska, w tym udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy i jakie lokale wyszczególnione w opinii biegłego R. M. chcą, aby im przypadły wraz z przynależnościami, oraz czy domagają się spłat bądź dopłat pouczając, iż ewentualne rozliczanie spłat lub dopłat spowoduje niemożność zakończenia niniejszego postępowania w możliwym do przewidzenia nieodległym terminie (k. 1619). W okresie przerwy między rozprawami biegły wyznaczył kolejny termin wizji lokalnej mającej na celu dokonanie pomiarów inwentaryzacyjnych (k. 1656), złożył też odpowiedź na kolejne zarzuty (k. 1661). W toku posiedzenia z dnia 28 lipca 2015 r. Sąd kontynuował postępowanie dowodowe i uznając sprawę za dostatecznie wyjaśnioną do rozstrzygnięcia wydał postanowienie wstępne przez jego odczytanie i podanie ustnych zasadniczych powodów rozstrzygnięcia wraz z pouczeniem o przysługujących środkach zaskarżenia (k. 1694, 1695). Następnie Sąd sporządził uzasadnienie postanowienia (k. 1727). W dniu 21 września 2015 r. wpłynęła apelacja uczestnika K. T., zaś 1 października apelacja uczestniczki B. K., które to apelacje obarczone były brakami (k. 1739, 1750, 1766). Zarządzeniem z dnia 1 grudnia 2015 r. po uzupełnieniu braków apelacji Sąd nadał im bieg doręczając ich odpisy pozostałym uczestnikom (k. 1777). Zarządzeniem z 2 marca 2016 r. akta sprawy zostały przekazane do Sądu Okręgowego wraz z apelacjami i zażaleniem, gdzie została nadana sygn. II Ca 603/16 (k. 1850). Termin rozprawy zostały wyznaczony na dzień 10 czerwca 2016 r., o czym zostali zawiadomieni uczestnicy oraz pełnomocnicy (k. 1880). Postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2016 r. zażalenia uczestniczek na postanowienie w przedmiocie wynagrodzenia biegłego zostało oddalone (k. 1901). W trakcie rozprawy apelacyjnej Sąd Okręgowy stwierdził, że aktach brak jest pełnomocnictwa udzielonego adw. W. S. przez uczestniczkę D. T., zaś pełnomocnictwo udzielone przez J. S. (1) T. S. nie obejmuje umocowania do reprezentowania

przed Sądami, podobnie jak pełnomocnictwo udzielone przez A. E. P. B., w związku z czym zobowiązał adw. W. S. do złożenia pełnomocnictwa oraz rozprawę odroczył z terminem na piśmie (k. 1941). Postanowieniem z dnia 22 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone postanowienie, znosząc postępowanie w całości i przekazując sprawę Sądowi Rejonowemu dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie do ponownego rozpoznania (k. 1969). Sąd Okręgowy w treści uzasadnienia postanowienia wskazał, że Sąd Rejonowy procedował pomimo braku podpisów pod wnioskiem inicjującym postępowanie. Wskazał też, że A. E. została wskazana we wniosku jako jedna z wnioskodawców jednak nie podpisała wniosku, a zawiadomienie o terminie pierwszej rozprawy wróciło z informacją o braku podjęcia w terminie. W ocenie Sądu Okręgowego pełnomocnictwo jakim legitymował w się w dalszym toku postępowania pełnomocnik P. B. nie upoważniało do reprezentowania jej przed Sądem i stanowiło jedynie pełnomocnictwo do zawarcia umowy o zniesienie współwłasności i czynności związanych z tą umową. Podkreślił również, że P. B. w ogóle nie miał zdolności postulacyjnej i nie mógł być również traktowany jako pełnomocnik do doręczeń. W ocenie Sądu Okręgowego wskutek uchybienia przepisom postępowania A. E. oraz inne osoby, które wniosku nie podpisały i nie brały udziału w postępowaniu, pozbawieni zostali możliwości obrony swoich praw, co wyczerpuje hipotezę art. 379 pkt 5 k.p.c., a nadto pełnomocnik nie był należycie umocowany (k. 1970).

Mając na względzie wskazaną wyżej sekwencję zdarzeń oraz występujące pomiędzy kolejnymi czynnościami sądu odstępy czasu, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że w niniejszej sprawie doszło do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy skarżących. W ocenie Sądu Okręgowego nie do zaakceptowania są czas trwania i okoliczności towarzyszące w niniejszej sprawie przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego. Zaakcentowania wymaga, że w dniu 12 czerwca 2012 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego w zakresie budownictwa, celem ustalenia czy stan wynikający załączonych do wniosku oświadczeń o samodzielności lokali z 21 października 2002 r. w zakresie ilości lokali w budynkach przy ul. (...) pokrywa się ze stanem faktycznym, jak też opisanie w sposób pozwalający na wyodrębnienie pozostałych lokali w zaświadczeniach tych nie ujętych oraz wyliczenie udziału w nieruchomości wspólnej przypadających na rzecz poszczególnych lokali, jak też ustalenie, czy możliwy jest podział nieruchomości na dwie nieruchomości budynkowe, a jeżeli tak, określenie prac adaptacyjnych poprzedzających jego dokonanie. W dniu 9 lipca 2012 r. została sporządzona odezwa do biegłego T. B. (3) wraz z wyznaczeniem mu 3 - miesięcznego terminu na sporządzenie opinii. Po upływie terminu do wykonania opinii w piśmie z dnia 4 listopada 2012 r. biegły wskazał na potrzebę dokonania nowych pomiarów inwentaryzacyjnych lokali i oświadczył, że w celu wydania opinii nie może oprzeć się na inwentaryzacji dołączonej do akt ponieważ została wykonana w 2002 r. W dniu 13 grudnia 2012 r. biegły ponownie zwrócił uwagę na konieczność wykonania pomiarów inwentaryzacyjnych. Potrzebę tę część uczestników kwestionowała. Ostatecznie w dniu 8 lutego 2013 r. Sąd zwrócił się o sporządzenie opinii do innego biegłego R. M. (1), jednakże tylko na okoliczność, czy możliwe jest zniesienie współwłasności nieruchomości przez podział fizyczny na dwie nieruchomości budynkowe, wyznaczając mu termin 2 miesięcy. W dniu 18 kwietnia 2013 r. biegły R. M. (1) złożył opinię w przedmiocie możliwości zniesienia współwłasności poprzez podział fizyczny na dwie nieruchomości budynkowe (dowód z opinii biegłego na tę okoliczność dopuszczony został w dniu 12 czerwca 2012 r.). W dniu 14 sierpnia 2013 r. biegły R. M. (1) udzielił pisemnej odpowiedzi na zarzuty do opinii. W dniu 7 grudnia 2013 r. Sąd zwrócił się do biegłego R. M. (1) o sporządzenie opinii inwentaryzacyjnej nieruchomości, bądź jeśli inwentaryzacja dołączona do wniosku jest prawidłowa, wskazania czy istnieją podstawy do oparcia się na niej - w terminie 2 miesięcy. Opinia taka została złożona do akt w dniu 11 czerwca 2014 r. Sporządzenie opinii nastąpiło po upływie 6 miesięcy, przy czym biegły nie sporządził nowej inwentaryzacji ale dokonał jedynie pomiarów kontrolnych, lokali które zostały mu udostępnione (tak wynika z udzielonych przez niego na rozprawie wyjaśnień). W dniu 5 września 2014 r., a zatem po 3 miesiącach od wpływu, zarządzono doręczenie opinii R. M. (1) i wyznaczono termin rozprawy na dzień 21 października 2014 r. Na rozprawach w dniu 21 października 2014 r. oraz w dniu 16 grudnia 2014 r. biegły R. M. (1) udzielał ustnych wyjaśnień. W dniu 24 marca 2015 r. z uwagi na opóźnienie Sąd odroczył rozprawę z terminem na dzień 28 lipca 2015 r. W maju 2015 r. biegły R. M. (1) dokonał pomiarów lokali nr (...). W dniu 28 lipca 2015 r. zostało wydane postanowienie wstępne. Oznacza to, że procedowanie mające na celu ustalenie, czy możliwy jest podział fizyczny nieruchomości przy ul. (...) w K. na dwie nieruchomości oraz, czy inwentaryzacja nieruchomości dołączona do wniosku jest zgodna ze stanem rzeczywistym zajęło okres 3 lat (czerwiec 2012 r. do lipiec 2015 r.). Jest to okres stanowczo za długi, zważywszy, że wymagające wiadomości specjalnych kwestie miały charakter wstępny, dotyczyły bowiem sposobu zniesienia współwłasności i ustalania zakresu prac adaptacyjnych niezbędnych celem uczynienia zadość przesłankom

samodzielności lokali. Tymczasem specyfika postępowania o zniesienie współwłasności nieruchomości wymaga, aby kwestie takie podlegały szybkiemu wyjaśnieniu, co jest konsekwencją regulacji ustawowej zawartej w art. 618 k.p.c., która nakłada na sąd obowiązek rozpoznania w postępowaniu o zniesienie współwłasności także wszelkich sporów o własność i wzajemnych roszczeń współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy.

Nie wszystkie zarzuty skarg były jednak uzasadnione. Konieczność wielokrotnego doręczania licznych pism składanych przez uczestników (często obarczonych brakami), zmiany podmiotowe oraz obowiązek zawieszenia postępowania w przypadku śmierci któregoś z uczestników, miały wpływ na jego długość, niezależnie od stopnia zaangażowania Sądu. Już sam okres dwukrotnego obligatoryjnego zawieszenia postępowania uniemożliwiał jego sprawne prowadzenie przez okres około 2 lat. Z tego względu należy uznać, że to charakter sprawy oraz obiektywne przeszkody takie jak śmierć uczestników miały znaczny wpływ na czas trwania przedmiotowego postępowania, zaś podstawowe uchybienie, które spowodowało, że rozstrzygnięcie nie jest prawomocne wiązało się z zaniechaniem uzupełnienia braków pełnomocnictwa w ramach postępowania przed Sądem I instancji. Jakkolwiek bowiem Sąd Rejonowy podejmował w toku postępowania wstępne czynności zmierzające do usunięcia braków pełnomocnictw, to kwestii tej nie poświęcił następnie należytej uwagi, co doprowadziło w efekcie do wydania rozstrzygnięcia w warunkach nieważności postępowania. Taki stan rzeczy spowodował, że postępowanie przed Sądem Okręgowym zakończyło się uchynieniem postanowienia i koniecznością ponownego rozpoznania sprawy, co niewątpliwie wydłużyło czas oczekiwania na wydanie rozstrzygnięcia merytorycznego w sprawie.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji, na podstawie art. 12 ust. 2 powołanej ustawy, zgodnie z którym uwzględniając skargę, sąd stwierdza, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania.

Stosownie do treści art. 12 ust. 4 powołanej ustawy uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 zł do 20.000 zł. Określając wysokość odpowiedniej - dla konkretnego uprawnionego - kwoty sąd ma obowiązek uwzględnienia przy tym ujawnionych, w toku postępowania w przedmiocie skargi na przewlekłość, a mających znaczenie dla jej wymiaru, okoliczności. W szczególności powinien wziąć pod uwagę sam rodzaj dolegliwości spowodowanej dla strony opieszałością postępowania, czas trwania tej przewlekłości, jej przyczyny, charakter postępowania, w którym stwierdzono przewlekłość, a także wpływ strony na zaistnienie tej przewlekłości. Kierując się tymi kryteriami, biorąc pod rozwagę interes skarżących, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że odpowiednią dla zrekompensowania skarżącym naruszenia ich praw jest kwota 7 000 zł, gdyż skarżący nie wskazali żadnych innych szczególnych okoliczności, które przemawiałyby za przyznaniem wyższej kwoty.

Wobec uwzględnienia skarg, zwrotowi na rzecz skarżących, w trybie art. 17 ust. 3 ustawy, podlegała uiszczona tytułem opłaty od skargi kwota 100 zł.

SSO Katarzyna Serafin-Tabor SSO Weronika Oklejak SSO Joanna Czernecka